

Inspektor u soudu popsal, jak po otravě Bečvy kontroloval Dezu

SZ seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-inspektor-u-soudu-popsal-jak-po-otrave-becvy-kontroloval-dezu-226967

U vsetínského okresního soudu ve čtvrtek promluvil důležitý svědek. Bývalý zaměstnanec České inspekce životního prostředí Vít Špaček je od loňska v důchodu. Nicméně po ekologické havárii na řece Bečvě 20. září 2020 patřil k důležitým aktérům, kteří prověřovali jednotlivé výpusti. U soudu ve čtvrtek mluvil téměř čtyři hodiny.

Jak už je patrné z dřívějších informací, inspekce v den havárie místa pravděpodobného úniku neprověřila. Pracovník olomouckého inspektorátu odebral vzorky až dále po toku, kde ve velkém hynuly ryby. Bylo to však nejspíš několik kilometrů od zdroje otravy.

[Příčinu jsem neřešila, vypověděla inspektorka o zásahu u otrávené Bečvy](#)

22. 2. 15:40

Až v pondělí na místo pravděpodobného úniku v okolí Valašského Meziříčí vyjeli zaměstnanci z brněnského inspektorátu. Do jejich „rajonu“ spadaly také výpustě chemičky Deza i čistírny odpadních vod Energoaqua, sídlící v Rožnově pod Radhoštěm. Právě tato firma a její jednatel Oldřich Havelka čelí obžalobě, že jimi vypouštěné odpadní vody otravu zapříčinily. Firma i Havelka vinu odmítají.

Špaček uvedl, že se pozornost inspekce zaměřila právě na dva největší tovární areály. „Neměli jsme povědomí o látce, která otravu způsobila. Zaměřili jsme šetření na ty hlavní zdroje, které mají povolení k vypouštění odpadních vod s obsahem zvláště nebezpečných látek ve velkých objemech. Byly to jak Deza, tak Energoaqua,“ popsal Špaček, který pracoval na inspekci tři desítky let.

Inspekce den po havárii nejdříve prověřila okolí vlakového nádraží ve Lhotce nad Bečvou. Pracovníci Povodí Moravy jim prý ukázali zapáchající vzorek vody. Podle Špačka ale k tak masivní otravě vést nemohl. „Nic podezřelého jsme tam nenašli,“ uvedl tehdejší zaměstnanec inspekce.

Hned poté inspektoři zamířili k lagunám Dezy. Chemička je součástí holdingu Agrofert, zaparkovaném ve svěřenském fondu expremiéra Andreje Babiše.

Část veřejnosti doposud míní, že pravý viník soudům uniká. Redaktoři Deníku Referendum mimo jiné v minulosti upozornili na havárii na takzvané kaustifikační jednotce právě v areálu Dezy. Vedení chemičky od počátku jakoukoli spojitost s ekologickou havárií odmítá.

„V Deze jsem v minulosti opakovaně dělal kontroly. Jakýkoli havarijný únik z Dezy by prošel lagunami. Přičemž kvůli zdržení na čistírnách by musel doznívat i den po havárii a zůstávala by tam koncentrace, která by trávila ryby,“ uvedl Špaček.

Doplnil, že do lagun byla svedena také dešťová kanalizace z areálu Deza. „Nad trojúhelníkovým přepadem plavaly ryby. Usoudili jsme, že havarijní únik touto cestou jít nemohl,“ řekl Špaček.

Pokračoval, že voda byla čirá, viděl řasy i zelené nánosy. „Kdyby byl narušený biologický proces v čistírně, bude unikat i ten kal,“ usoudil inspektor.

„Zbývala Energoaqua“

S kolegy se poté vydali po toku nahoru. „Zbývala Energoaqua,“ sdělil inspektor.

Popsal, že u její výpusti nedaleko Juřinského mostu voda chemicky zapáchala. „Co bylo nejpodezřelejší, tak byla zakalená. Pod výpustí bylo zřejmé, že k úniku kalu dochází ve větším rozsahu. V korytě byly šedavé sedimenty, které se odlišovaly od okolních usazenin,“ doplnil Špaček.

Podle něj inspekce odebrala u výpustě tři vzorky vody. „Vnímal jsem louhový zápach. Brali jsme tu výpusť jako silně podezřelou, protože se vyplavovalo znečištění, které má zůstat v čisticím zařízení,“ dodal.

Inspektoři podle výpovědi ještě v ten den v areálu zkontrolovali i kyanidové jímky v rožnovském areálu. „Jedna byla plná, druhá prázdná a ve třetí zbývalo menší množství kyanidových vod. Tehdy jsme ještě nevěděli, jakou látku hledáme,“ sdělil.

Podle Špačka se inspekce dozvěděla o zvýšené koncentraci kyanidů ze vzorků telefonicky z laboratoře ve středu večer. Následující den kontrolovali areál firmy Energoaqua znovu.

Inspekce v dalším šetření mimo jiné dělala rozbory kalů v dosazovací nádrži. „V odebraném kalu byly kyanidy ve značném množství. Jejich koncentrace ukazovaly na to, že kyanidy v čisticím procesu nejsou dostatečně odstraňovány,“ řekl svědek.

Ze zjištěné koncentrace pod výpustí však podle něj nevyplývá závěr, že původcem otravy je Energoaqua.

Podle Špačka mohlo řeku otrávit dvacet až osmdesát kilogramů kyanidů. Odpadní vody s kyanidy si ve firmě Energoaqua nechávala čistit společnost Liss. Robert Lovecký ve čtvrtek také u soudu vypovídal. Uvedl, že v roce 2020 tak nechal Liss zpracovat 140 kontejnerů s kyanidovými vodami. Jeden takový kontejner má objem kolem tisíce litrů.

„Čistili nám 140 kontejnerů s kyanidy ročně,“ řekl svědek k otravě Bečvy.

2. 3. 11:20

Obžalovaný jednatel firmy Energoaqua Havelka od počátku vinu odmítá a kritizuje práci inspekce. „Jejich postup při šetření je katastrofa, úplná katastrofa,“ řekl ve čtvrtek pro Seznam Zprávy.

Podle něj Energoaqua vždy nakládala s kyanidy v souladu s předpisy. „Z kyanidových jímek nic vytéct nemohlo, ani nemělo jak,“ dodal.

Za poškození a ohrožení životního prostředí a neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami hrozí Havelkovi až pět let vězení, společnosti až zákaz činnosti.

Soud bude pokračovat příští týden výsledkem dalších svědků.

Co se stalo na Bečvě

Závažná ekologická havárie, kterou podle České inspekce životního prostředí způsobily kyanidy, postihla řeku 20. září 2020 v úseku pod Valašským Meziříčím na Vsetínsku až po Přerov. Jedovaté látky podle odborníků poškodily celý vodní biotop a podmínky pro všechny na vodu vázané organismy asi na 40 kilometrech toku. Do kafilérie odvezli rybáři přes 40 tun ryb.

